

EL MAPA LITERARI CATALÀ

ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Bon dia. Si em permeteu llegiré la comunicació que tot i que ens coneixem no em poso tant nerviosa i no m'oblido de dir-vos el que voldria dir-vos.

Des que es va donar a conèixer el Mapa Literari Català, el juny del 2010, han set diverses les vegades que us hem parlat del Mapa i de les seves potencialitats. També ho hem anat a presentar en d'altres territoris com València i fins i tot Quebec, on van quedar meravellats. La veritat és que davant nostra tenim una eina molt potent. Molts socis, s'han fet socis pel Mapa Literari Català. Però des d'Espais Escrits creiem que no l'estem utilitzant o donant a conèixer amb totes les seves possibilitats. El Mapa pot ser, encara, molt més potent si tots hi participem. Per això la raó d'aquesta "xerrada" i la posterior sessió pràctica.

El Mapa Literari Català

Inicis

El Mapa Literari Català és un projecte col·laboratiu d'Espais Escrits, una xarxa que des d'un inici s'ha destacat per la seva territorialitat, fet que es demostra amb les diverses seues associades escampades arreu de la geografia dels països catalans. Una manera de treballar en equip creant una xarxa redistributiva per donar veu als petits i diversos equipaments patrimonials que en formen part. És precisament amb la idea de fer visible la riquesa i el potencial del patrimoni literari català distribuït arreu del territori, el que ens va portar a la creació del Mapa Literari Català. El que volíem era promoure la difusió i el coneixement de la literatura catalana, permetent la seva visibilització en pantalla.

Hem explicat diverses vegades que el camí per arribar fins aquí i presentar el mapa tal com el tenim avui ha estat llarg i difícil.

Fases

I

Quan es va concebre el projecte, l'any 2007, la tecnologia ens permetia treballar en un web 1.0, molt basat encara en el concepte de llegir sobre suport digital, que consistia en posar contingut sobre un suport cartogràfic que havia de ser administrat per uns especialistes, concretament encarregats a Geovirtual.

Part del finançament va venir de Caixa Catalunya.

II

Com passa sovint en el món digital, en poc temps el llindar tècnic es va superar amb la implantació d'un nou paradigma que permetia, de forma lliure, fer ús dels mapes "Google Maps i Google earth" i treballar-hi a sobre fent "mush-up", tenir accés a repositoris com la Memòria Digital de Catalunya i en definitiva poder comptar amb la participació en la creació de continguts. Aquesta tecnologia ens permetia alliberar-nos de la servitud que representava l'haver d'adquirir un suport cartogràfic i una implementació de continguts lligada a unes especificitats tècniques molt especialitzades i per tant molt cares per passar a treballar autènticament en una "xarxa col·laborativa".

Per tant, es va decidir reformulari tecnològicament el projecte. El resultat va ser construir sobre la base cartogràfica del món, i fent ús dels recursos lliures de la xarxa, una galeria de llocs literaris que permeten fer una lectura hipertextuals dels nostres autors amb informacions de format divers.

El projecte es va encarregar a un equip de recerca sortit de la Universitat de Barcelona, i el resultat de tot plegat es va presentar públicament el juny del 2010. El setembre vam rebre el premi Lletra.

III

Després de ser seleccionats com a projecte innovador per Telefònica i convidats en la Jornada Ciutadania 4.0 (una plataforma de difusió pel desenvolupament d'iniciatives ciutadanes TIC amb impacte a Catalunya), vam decidir millorar tecnològicament el projecte. El Mapa Literari Català era una bona eina, però massa carregosa, massa lenta. La nostra intenció era agilitzar-lo, a més d'augmentar les possibilitats de participació, i d'internacionalitzar-lo introduint traduccions.

En aquesta fase el problema va ser el codi programàtic. Els programador free lance que ens havia executat el projecte era canadenc i treballava amb el codi Phyton (en Django), força desconegut a casa nostra. Vam haver de recórrer a una gran empresa com Barcelona Media perquè ens ho tirés endavant, (amb el handicap de l'elevat cost econòmic que ha representat i sense cap patrocinador clar).

Estat de la qüestió.

I si passem a navegar pel Mapa Literari Català:

El Mapa Literari Català 2.0 és una aplicació web basada en Google Maps que permet consultar diferents punts de la geografia mundial amb textos de la literatura catalana associats.

Actualment l'MLC conté un miler de fragments d'obres literàries, acompanyats d'un important contingut multimèdia, amb fotografies, vídeos i locucions de textos. Igualment, l'MLC ofereix la possibilitat de recórrer rutes literàries, tant virtuals com practicables. L'aplicació també recull la localització dels **centres de patrimoni literari** i **centres d'estudi** que conformen l'associació Espais Escrits.

Navegació

La millor opció és navegar amb Google Chrome o Mozilla Firefox. El temps d'espera perquè es carregui la pàgina web és superior al que ens agradaria però no ens hi van poder fer res.

Un cop dins el web es pot escollir el mapa que es vulgui: de relleu, híbrid o google earth, descarregant prèviament l'aplicació.

Cada localització geogràfica o *espai escrit* està representat al mapa amb la icona d'un autor, o en el cas que n'hi hagi més d'un està en color marró i a mesura que t'apropes es van diferenciant (*clicar a Europa*). Cada *espai escrit* està localitzat geogràficament al lloc d'on fa referència el text.

Cada espai escrit, com per exemple Josep Pla a Rússia en "Viatge a Rússia el 1925", està format per un text relacionat amb el territori així com tota una sèrie de continguts multimèdia que enriqueixen l'experiència de l'usuari-lector. En aquest cas ens trobem amb una fotografia de l'autor a Moscou.

Segons l'espai, ens podem trobar el text acompanyat de fotografies de l'època dels escriptors, o de paisatges; vídeos explicatius o amb el propi escriptor recitant els seus textos; enllaços que et permeten accedir a manuscrits i edicions diverses o a pàgines web d'interès; àudios locutats per veus reconegudes com les de Pere Arquillué, Carles Sales, Rosa Cadafalch o Mercè Managuerra, entre d'altres. I documents en format PDF o ZIP amb informació d'interès.

Completen tots els *espais escrits* unes contextualitzacions per tal d'explicar els vincles d'aquella obra i del seu autor amb el territori localitzat o l'època concreta en què el va escriure. I és així, a través la literatura catalana, que podem navegar pel món i conèixer diferents indrets.

En aquests espais escrits tant si pot accedir a través del mapa, a partir d'una cerca cartogràfica (com hem fet ara) o per cerca semàntica, que s'hi accedeix a través del menú de l'esquerra de la pantalla on hi ha el llistat d'autors i pots anar plegant o desplegant els submenús (exemple Palau: desplegar submenú fins a cerca Cant Espiritual, que es troba dins una ruta). Escoltar Palau i Fabre recitant el seu propi **Cant Espiritual** (descarregar prèviament).

També es pot cercar per autor clicant a la pestanya "tria d'autors" i seleccionar, mostrar, o deseleccionar, ocultar, els autors que ens interessin i en acabat clicar *Fet*. (Exemple Brossa Tic-Tac. Escoltar).

En tots els espais escrits hi trobem una lupa, amb la possibilitat d'apropar-nos ràpidament al lloc d'on fa referència el text, a gran escala. En aquest cas a l'Eixample de Barcelon.

I la icona de la cadena, permet enllaçar un contingut específic del Mapa Literari Català, es pot clicar a la icona de la cadena amb el botó esquerra del ratolí (copiar, obrir l'enllaç...) i així els socis podeu enllaçar directament l'URL del vostre autor a la vostra pàgina web.

Tots els textos i autors que estan dins el Mapa Literari Català tenen la possibilitat de ser compartits a través de les xarxes socials: twitter i facebook amb el propòsit de convidar al visitant, a l'estudiant, a l'amant de la literatura, a explicar la seva experiència, combinant els continguts virtuals -que possibilita la pantalla - amb la interacció de poder trepitjar el territori real. A més, cada autor està enllaçat (a través del logo d'EE) amb la biografia penjada a la web d'Espais Escrits.

Igualment, el web del Mapa Literari Català proposa l'experiència de viatjar pel territori gràcies a les **rutes literàries**, que poden ser recorreguts tant virtuals com practicables. En el primer cas, es tracta de traçats ficticis que recreen l'acció d'una obra literària, com el viatge dels enamorats Gentil i Flordeneu pel Pirineu, de l'obra *Canigó* de Jacint Verdaguer. En el segon, es proposen itineraris que permeten fer el salt del web al món real ja que l'MLC en permet la descàrrega del traçat **GPX** i una **Guia imprimible**, on queden recollits tots els textos, fotografies i contextualitzacions que conformen la ruta literària.

Si anem a la Ruta Verdaguer a Folgueroles veiem que cada ruta està composta per diferents espais escrits enllaçats i que constitueixen una ruta literària.

Hi ha una petita introducció, a Info, i els diversos punts de la ruta que funcionen com espais escrits: amb text, fotografies, el context, etc. Si el que es vol és aprofitar aquesta informació per anar a fer la ruta sobre terreny, hi ha la possibilitat de descarregar la informació de la ruta i els diversos textos (clicant a *Guia*), i es descarreguen en format PDF, i baixar-se el recorregut de la ruta en format d'arxiu GPX, pel GPS.

Una altra opció de ruta és la que et permet cercar el patrimoni literari entre dos punts. En la cerca per *Ruta* (fins ara només hi havia la cerca *Literària* i *Geogràfica*) apareix l'opció de posar un punt d'inici i un punt de final en funció de la ruta que ens interessi fer. Així, el mateix mapa mostra tot el patrimoni literari català que es pot visitar entre punt i punt. Si per exemple com a punt d'inici posem Vilanova i la Geltrú i punt de final Sitges, l'MLC ens informa dels espais escrits que hi ha pel camí i voltants.

Per anar acabant, esmentar que l'MLC, en un inici, mostra tot el seu contingut en català, però hi ha la opció de poder veure la interfície en anglès o castellà, clicant a la part superior dreta de la pantalla (*ca, en, es*). Si en canvi es vol seguir veient la pàgina en català, però interessa explorar els textos dels autors amb diversos idiomes, s'ha de clicar el botó *Tria Idiomes* (a l'esquerra de la pantalla), i seleccionar la llengua que més interessi, hi ha més de 15 idiomes per escollir. La tria de les diverses llengües no és arbitral, sinó que s'han escollit perquè tenen obres de la literatura catalana traduïdes.

Si per exemple volem saber el nombre de textos que hi ha en anglès, cliquem la bandera en anglès i ens trobem amb el *Violí d'Auswitch* de Maria Àngels Anglada o *El cant de Ramon* de Ramon Llull.

Visites mensuals del Mapa Literari Català

Des de la seva posada en funcionament el 14 de juny del 2010 fins a dia d'avui, el Mapa Literari Català ha tingut una mitjana de 1.400 visites mensuals, tot i que darrerament ha baixat fins als 1.000 visitants mensuals. Veiem que en els primers mesos va tenir una forta aflluència de públic, concretament el mes que es va presentar públicament amb 4.452 visites, i el mes de setembre amb 5.135 visitants, coincidint amb el Premi Lletra i la publicació del mapa a la pàgina web de l'Xtec.

Per problemes tècnics que desconeixem, durant els mesos d'abril a octubre, ambdós inclosos, no va funcionar el *google analytics*, per tant, no en tenim dades tot i coincidir en la presentació dins les jornades *Ciutadania 4.0*, de Telefònica. El 21 de novembre va ser quan es va tornar a posar en funcionament.

El promig de temps que hi estan els visitants és de 3 minuts. La majoria són de la província de Barcelona i Girona, també una part important de València i Madrid. Encara que a menor escala trobem visitants d'arreu del món.

Reptes

Amb el projecte del Mapa Literari Català s'ha volgut donar resposta al creixement i innovació de les tecnologies digitals col·laboratives i la filosofia 2.0 que ens han portat a repensar la manera d'entendre, produir i difondre el nostre patrimoni literari, alhora que plantegen noves metodologies de treball que segons el Laboratori del CCCB hauria de regir la difusió cultural en el món d'avui. Identifiquen tres vectors de treball o la també anomenada Trinitat de la Gestió Cultural:

Es tracta del concepte de la virtualització: és a dir, la presència dels continguts a la xarxa amb formats diversos (textos, imatges, vídeos, so...)

La **participació**: entenent la col·laboració dels usuaris en l'aportació de continguts, fonamentalment a partir de les xarxes socials

I la **materialitat**: com a concreció real en els museus, en els llibres, en les rutes, en els paisatges...

Fent servir aquests paràmetres, ens adonem que en el mapaliterari.cat :

Ja hem VIRTUALITZAT part de la literatura catalana que la tenim penjada al mapa, ara cal anar ampliant els continguts afegint-hi nous textos, noves llengües, nous àudios, nous vídeos i ampliar la nòmina d'autors

Pel que fa a la PARTICIPACIÓ hem introduït les xarxes socials perquè els usuaris puguin compartir contingut i dir-hi la seva, alhora que es dóna la oportunitat a l'usuari perquè creï el seu propi itinerari en funció d'on vol anar.

Pel que fa a la MATERIALITAT consistiria en portar la gent al territori real. I en l'MLC es facilita podent descarregar els textos, les guies i el traçat de la ruta en format GPX.

També afegim el concepte d'Internacionalització que hi estem treballant a partir de les traduccions de la interfície i de diverses obres.

El repte més gran avui dia és el del finançament. Tenim una bona eina, que s'ha convertit en la targeta de presentació d'Espais Escrits i que treballa amb les eines bàsiques de la Difusió Cultural en el món d'avui, però tot i això no rep el suport necessari per tirar endavant.